

economicpolicyresearchinstitute
ekonomipolitikalarıaraştırmaenstitüsü

Mali İzleme Raporu
Şubat 2006 Bütçe Sonuçları
Öndeğerlendirme

Yönetişim Etütleri Programı

© 2005 TEPAV | EPRI

Bu rapordaki tüm bilgiler kaynak gösterilmesi kaydıyla kullanılabilir.

I. 2006 Şubat Ayı Sonuçları

I.A Merkezi Yönetim 2006 Şubat Ayı Bütçe Sonuçlarına Kısa Bakış

Maliye Bakanlığı'nın açıklamasına göre, Ocak-Şubat sonunda bütçe açığının 488 milyon YTL düzeyine ulaştığı görülmektedir.

Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan bütçe uygulama sonuçlarına göre, Şubat ayında merkezi yönetim bütçesi 15,5 milyar YTL harcama, 12,8 milyar YTL düzeyinde gelir tahsilatı sonucunda 2,5 milyar YTL düzeyinde bir bütçe açığı vermiştir.

Yine bu açıklamaya göre, Ocak-Şubat sonunda ise kümülatif olarak bütçe gelirlerinin 26,4 milyar YTL, bütçe harcamalarının ise 26,9 milyar YTL'ye ulaştığı ve bütçe açığının ise 488 milyon YTL düzeyine ulaştığı görülmektedir.

Tablo 1. Merkezi Yönetim 2006 Ocak-Şubat Gerçekleşmeleri

Bin YTL	Oca	Şub	Toplam	2006 Bütçe Tahmini	Gerçek. %
Harcamalar	11.603.919	15.310.976	26.914.895	174.321.617	15,4
1-Faiz Hariç Harcama	9.342.443	8.548.355	17.890.798	128.061.592	14,0
Personel Giderleri	3.485.102	2.706.128	6.191.230	36.020.854	17,2
Sosyal Gv.Kur. Devlet Primi	470.848	372.700	843.548	4.974.632	17,0
Mal ve Hizmet Alımları	478.662	909.331	1.387.993	17.720.624	7,8
Cari Transferler	4.086.175	4.063.957	8.150.132	49.107.865	16,6
Sermaye Giderleri	294.206	352.221	646.427	12.451.901	5,2
Sermaye Transferleri	0	1.000	1.000	1.834.421	0,1
Borç Verme	527.450	143.018	670.468	4.256.200	15,8
Yedek Ödenekler	0	0	0	1.695.095	0,0
2-Faiz Harcamaları	2.261.476	6.762.621	9.024.097	46.260.025	19,5
Gelirler	13.619.028	12.807.061	26.426.089	160.325.526	16,5
1-Genel Bütçe Gelirleri	13.476.992	12.669.977	26.146.969	156.213.516	16,7
Vergi Gelirleri	10.133.905	11.179.272	21.313.177	132.199.000	16,1
Vergi Dışı Gelirler	3.289.239	1.405.467	4.694.706	21.371.516	22,0
Sermaye Gelirleri	20.654	43.807	64.461	2.269.000	2,8
Alınan Bağış ve Yardımlar	33.194	41.431	74.625	374.000	20,0
2-Özel Bütçe Gelirleri	89.469	136.127	225.596	2.962.935	7,6
3-Düzen. ve Denet. Kurul.Gel.	52.567	957	53.524	1.149.075	4,7
Açıklanan Bütçe Dengesi	2.015.109	-2.503.915	-488.806	-13.996.091	3,5
- Yerel Yönetim ve Fon Payı Ödemeleri	1.078.287	309.948	1.388.235	14.164.558	9,8
Düzeltilmiş Bütçe Dengesi	936.822	-2.813.863	-1.877.041		
Açıklanan Faiz Dışı Denge	4.276.585	4.258.706	8.535.291	32.263.934	26,5
Düzeltilmiş Faiz Dışı Denge (Yer. Yön. Ve Fon Payları Düşülmüş)	3.198.298	3.948.758	7.147.056		
Program Tanımlı Düzeltilmiş Faiz Dışı Denge (Kendi Tahminimiz)	2.476.429	3.905.505	6.381.934	29.016.934	22,0
Program Tanımlı Gelir	11.785.076	12.447.462	24.232.538	156.478.526	15,5
Faiz Geliri	362.561	356.797	719.358	1.837.000	39,2
Para Basımı	3.800	2.802	6.602	0	
Diğer Çeşitli Vergi Dışı (TELEKOM)	1.467.591	0	1.467.591	2.010.000	73,0
Program Tanımlı Düzeltilmiş Gider	9.308.647	8.541.957	17.850.604	127.461.592	14,0
Faiz Giderleri	2.261.476	6.762.621	9.024.097	46.260.025	19,5
Riski Hesabı	33.796	6.398	40.194	600.000	6,7

Ocak ayı değerlendirme raporunda da ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi bu yılın bütçe verilerini değerlendirirken bazı düzeltmeler yapmak durumunda kalınmıştır. Zira; mahalli idarelere aktarılacak üzere her ay tahsil edilen gelirler bütçeye gelir olarak yazılmakta, ancak bu tutarlar mahalli idarelere aktarılırken, ilgili ayın bütçe gerçekleştirmelerinde tahakkuk ettirilip gider olarak gösterilmediği için, bütçe dengesi ve faiz dışı fazla rakamları gösterilmeyen tutar kadar iyileşmiş gibi gözükmektedir. Uluslararası muhasebe ve mali raporlama standartlarına uygun olarak yerel yönetimlere ve fonlara devredilen gelir paylarının ilgili ay hesaplarında tahakkuk ettirilerek gösterilmesi gerektiği tespitinden hareketle söz konusu düzeltmeleri yukarıdaki tabloda yapmış bulunmaktayız.

Bu düzeltmeler yapıldığında, Ocak-Şubat döneminde kümülatif bütçe açığı açıklandığı şekilde 0,5 milyar YTL yerine 1,88 milyar YTL olarak hesaplanmıştır. Yine faiz dışı fazla ve program tanımlı faiz dışı fazla hesaplamalarında yapılan düzeltmeler ile bu büyüklükler sırasıyla 7,15 milyar YTL ve 6,38 milyar YTL olarak çıkmıştır.

Ocak ayı değerlendirme raporunda da ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi bu yılın bütçe verilerini değerlendirirken bazı düzeltmeler yapmak durumunda kalınmıştır.

Bu düzeltmeler yapıldığında, Ocak-Şubat döneminde kümülatif bütçe açığı açıklandığı şekilde 0,5 milyar YTL yerine 1,88 milyar YTL olarak hesaplanmıştır.

B. Bütçe Giderleri

*Bütçe
harcamalarında,
Ocak ayına oranla en
dikkati çeken artış,
kalemi faiz
harcamalarındaki
gelişmedir.*

*2005 sonu itibari ile
ertelenip 2006
yılında ödenmesi
beklenen ilaç
ağırlıklı borçların bir
kısımının Şubat
ayında tasfiye
edildiği
anlaşılmaktadır.*

Bütçe harcamalarında, Ocak ayına oranla en dikkati çeken artış, kalemi faiz harcamalarındaki gelişmedir. Ocak ayında 2,26 milyon YTL olan faiz harcamaları şubat ayında 6,76 milyon YTL olarak gerçekleşmiştir. Buna karşılık faiz dışı harcamalar içinde Ocak ayına göre Şubat ayındaki en önemli artış kalemi sağlık harcamalarında; bunun içinde ise yeşil kart harcamalarında gözükmemektedir. Bu kalemdeki artış % 43,6'dır. Aynı şekilde SGK'na yapılan transferler içinde SSK'ya yapılan transferlerde de Ocak ayına oranla % 159,6 gibi önemli bir artış vardır. Bu iki unsur bir araya getirildiğinde 2005 sonu itibari ile ertelenip 2006 yılında ödenmesi beklenen ilaç ağırlıklı borçların bir kısmının Şubat ayında tasfiye edildiği anlaşılmaktadır. Genel olarak bakıldığında 2006 yılının toplam ödeneklerinin % 15,4'ü yılın ilk iki ayında kullanılmıştır. Benzer bir veri, karşılaştırma yapmak üzere elimizde bulunmadığından geçen yılın aynı dönemine göre bir yorum yapma imkanımız bulunmamaktadır. Ancak, geçen yıl aynı dönemde konsolide bütçe ödeneklerinin % 13,1'i kullanılmışken bu yıl merkezi yönetim bütçe ödeneklerinin %15,5'i kullanılmıştır.

C. Bütçe Gelirleri

Şubat sonu bütçe gelirleri toplamı yıl sonu hedefinin % 16,5'i oranında gerçekleşmişken aynı oran vergi dışı gelirler için % 22 olmuştur.

Toplam merkezi yönetim bütçe gelirlerinin önceki yıllarla aylık bazda karşılaştırması mevcut veriler çerçevesinde mümkün olmamaktadır. Bununla birlikte, Maliye Bakanlığı genel bütçe gelirlerinin 2006 yılı sonuçlarıyla karşılaştırılabilir olması amacıyla 2004 ve 2005 yıllarına ilişkin gelir tablolarını yeniden düzenlemiştir. Buna göre, genel bütçe gelirleri 2005 yılının aynı dönemine göre % 27,3 oranında artmış gözükmektedir. Vergi gelirleri % 25,2 oranında artarken, vergi dışı gelirlerdeki artış ise TELEKOM özelleştirme gelirinin etkisiyle % 53,8 oranında gerçekleşmiştir.

Şubat sonu itibariyle dolaylı vergilerin toplam vergi tahsilatı içindeki oranı % 59,6 oranında çıkmıştır. 2005 yılının aynı dönemine göre dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı 1,7 puan artmıştır. Dolaylı vergilerin artış oranının dolaysız vergilerdeki artış oranının 10 puan üzerinde gerçekleşmesi bu gelişmeye neden olmuştur.

Alt kalemler itibarıyla vergi gelirlerindeki gelişmeye baktığımızda:

Kurumlar vergisi geçici vergi tahsilatı bir önceki yıla göre % 6,8 oranında artmış gözükmektedir. Bu değişim vergi gelirlerindeki ortalama artış olan % 25,2'nin oldukça altında çıkmaktadır.

Dahilde alınan KDV tahsilatı bir önceki yıla göre % 56,3 oranında önemli bir artış göstermiştir.

Şubat sonu bütçe gelirleri toplamı yıl sonu hedefinin % 16,5'i oranında gerçekleşmişken aynı oran vergi dışı gelirler için % 22 olmuştur.

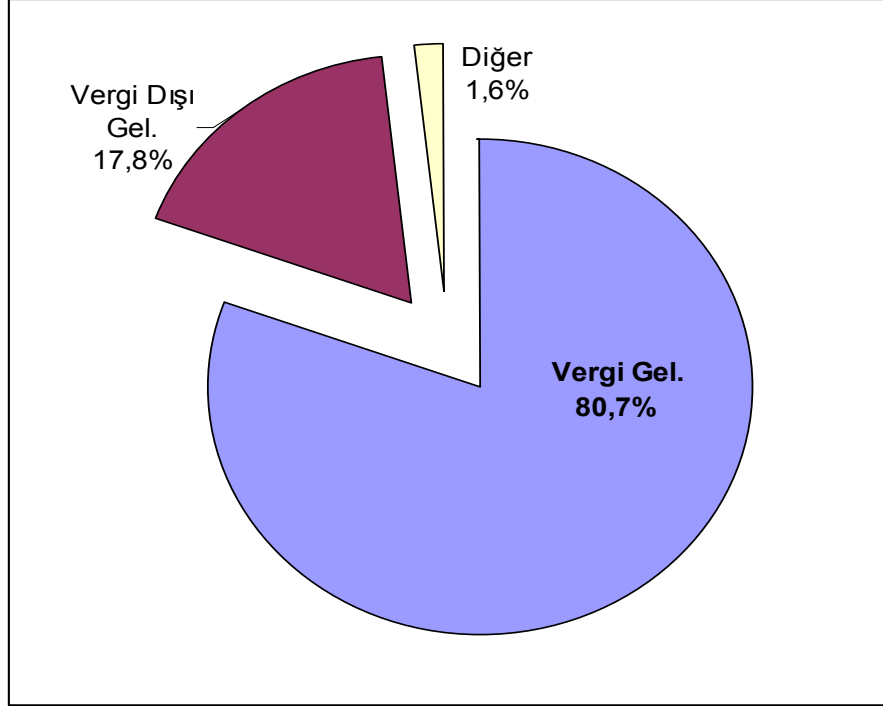
Şubat sonu itibariyle dolaylı vergilerin toplam vergi tahsilatı içindeki oranı % 59,6 oranında çıkmıştır.

İthalatta ortaya çıkan artış çerçevesinde ithalde alınan KDV tahsilatı bir önceki yılın aynı döneminde göre % 30'un üzerinde çıkmıştır.

ÖTV tahsilatı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre % 16,8 oranında artmıştır.

Şubat sonunda toplam gelirlerin içinde vergi tahsilatının payı % 80,6, vergi dışı gelirlerin payı ise % 17,8 oranında olmuştur. Geri kalan % 1,5 ise diğer gelirlerden kaynaklanmıştır.

Grafik 1. Toplam Merkezi Yönetim Bütçe Gelirlerinin % Dağılımı

Şubat sonunda toplam gelirlerin içinde vergi tahsilatının payı % 80,6, vergi dışı gelirlerin payı ise % 17,8 oranında olmuştur. Geri kalan % 1,5 ise diğer gelirlerden kaynaklanmıştır.

II. Bütçe Finansmanı : Hazine Nakit Dengesi

Hem Ocak ayında hem de Şubat ayında merkezi yönetim bütçe finansman tabloları henüz yayımlanmamıştır. Ancak açıklanan Hazine nakit dengesi verilerine baktığımızda Şubat sonu itibari ile merkezi yönetim bütçe dengesinin 488 milyon YTL açık verdiği ifade olunurken aynı dönemde Hazine nakit dengesi'nin 6,3 milyar YTL açık vermesi dikkat çekicidir. Çok büyük ihtimalle birikmiş emanetlerin çözülmesi yolu ile ve/veya avans ödemeleri yolu ile bütçe açığının çok üstünde bir nakit açığı finanse edilmiş gibi gözükmektedir.

Tablo 2: Nakit Dengesi (Şubat 2006)

	Ocak (*)	Şub/Feb(*)	TOPLAM/TOTAL
GELİRLER	12.648,7	10.312,3	22.961,0
GİDERLER	13.248,4	16.612,3	29.860,6
FAİZ DIŞI GİDERLER	11.121,2	9.819,8	20.941,0
FAİZ ÖDEMELERİ	2.127,1	6.792,5	8.919,7
FAİZ DIŞI DENGİ	1.527,5	492,5	2.020,0
NAKİT DENGESİ	-599,7	-6.300,0	-6.899,7
FİNANSMAN	599,7	6.300,0	6.899,7
BORÇLANMA (NET)	878,2	1.303,4	2.181,6
DIŞ BORÇLANMA (NET)	1.453,7	-2.241,7	-788,0
Kullanım	1.909,2	32,2	1.941,4
Ödeme	455,5	2.273,9	2.729,4
İÇ BORÇLANMA (NET)	-575,5	3.545,1	2.969,6
Kullanım	10.351,0	12.712,4	23.063,4
Ödeme	10.926,5	9.167,3	20.093,8
ÖZELLEŞTİRME GELİRİ	4.653,9	0,0	4.653,9
TMSF'DEN AKTARIMLAR	0,0	0,0	0,0
DEVİRLİ - GARANTİLİ BORÇ GERİ DÖNÜŞLERİ	0,0	0,0	0,0
BORÇ VERME (-) (**)	0,0	0,0	0,0
BANKA KULLANIMI (NET) (**)	-4.932,4	4.996,6	64,2
Kaynak: Hazine ev sayfası (Mart 2006)			
(*) Geçici			
(**) Pozitif rakam kasa/banka hesaplarında meydana gelen azalışları, negatif rakam artışları göstermektedir.			
(***) Toprak Mahsulleri Ofisi'ne (TMO) ikrazen kullanılan dış krediyi göstermektedir.			

Finansman açısından bakıldığında ise Hazine'nin nakit açığını Ocak ayının tersine net iç borçlanma ve kasasındaki nakit rezervleri kullanmak sureti ile finanse ettiği anlaşılmaktadır.

Hazine nakit dengesi verilerine baktığımızda Şubat sonu itibari ile merkezi yönetim bütçe dengesinin 488 milyon YTL açık verdiği ifade olunurken aynı dönemde Hazine nakit dengesi'nin 6,3 milyar YTL açık vermesi dikkat çekicidir.

Hazine'nin nakit açığını Ocak ayının tersine net iç borçlanma ve kasasındaki nakit rezervleri kullanmak sureti ile finanse ettiği anlaşılmaktadır.